

PŘEHLED PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ A ZMĚN PRO PODNIKATELE

S ÚČINNOSTÍ OD 1. 1. 2023

ODBOR PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ A OBCHODNÍHO PODNIKÁNÍ
MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

DAŇOVÝ BALÍČEK

Zákon č. 366/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY

- **Zvýšení limitu obratu povinné registrace pro plátce DPH**

Pro povinnost registrace k DPH bude namísto dosavadního limitu 1 mil. Kč platit od roku 2023 částka 2 mil. Kč. Dle přechodných ustanovení nejsou povinny registrovat se k DPH osoby, které překročily obrat 1 mil. Kč v průběhu listopadu či prosince 2022. Přechodné ustanovení dále umožňuje **osobám s obratem nepřesahujícím 2 mil. Kč deregistraci** nad rámec běžných ustanovení pro zrušení registrace, **požádá-li o zrušení registrace do 5 dní ode dne nabytí účinnosti předmětného přechodného ustanovení, tj. do 8. prosince 2022.** Tato možnost může být výhodná např. pro fyzické osoby, které překročily obrat 1 mil. Kč v průběhu roku 2022 a od roku 2023 chtějí využít paušální daň.

ZMĚNY U KONTROLNÍHO HLÁŠENÍ V OBLASTI POKUT A VÝZEV K PODÁNÍ

Od roku 2023 **nebude platit dosavadní pětidenní lhůta pro podání následného kontrolního hlášení** na základě výzvy správce daně. **Lhůta se nově bude odvíjet ode dne dodání (nikoli doručení) výzvy do datové schránky a bude v délce 17 dní.** Novela dále obsahuje **zmírnění pokuty za nepodání kontrolního hlášení ve vybraných případech** (poloviční výše pokut v případě vzniku pokut ukládaných živnostníkům a s.r.o., v nichž je fyzická osoba jediným společníkem, a plátcům, jejichž zdaňovací období je kalendářní čtvrtletí).

DAŇ Z PŘÍJMŮ PRÁVNICKÝCH OSOB A DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

- **Mimořádné odpisy pro roky 2022 a 2023**

Prodlužuje se možnost uplatnění mimořádných odpisů na majetek zařazený v první a druhé odpisové skupině pořízený v letech 2022 a 2023. Způsob stanovení mimořádných odpisů bude stejný, jako je v současné době u tohoto hmotného majetku pořízeného od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2021. **Nadále tedy bude možné majetek zařazený v první odpisové skupině odepsat bez přerušení za 12 měsíců (namísto standardních 3 let), a majetek zařazený ve druhé odpisové skupině bez přerušení za 24 měsíců (namísto standardních 5 let).** Mimořádné odpisy se stanoví za kalendářní měsíce - majetek zařazený v první odpisové skupině se odepíše rovnoměrně do 100 % vstupní ceny a majetek zařazený ve druhé odpisové skupině se odepíše v prvních 12 měsících do výše 60 % vstupní ceny a v následujících 12 měsících do 40 % vstupní ceny.

- **Daň z neočekávaných zisků - „windfall tax”**

Dočasná mimořádná daň bude 60% daňová přírážka aplikovaná na nadměrný zisk stanovený jako rozdíl mezi základem daně v daném roce a průměrem základů daně za poslední 4 roky (2018 – 2021) navýšeným o 20 %. Nová daň se bude dotýkat podniků v odvětvích, ve kterých dochází ke vzniku neočekávaných zisků, tedy výroby a obchodu s elektřinou a plynem, bankovníctví, těžby fosilních paliv a výroby a distribuce ropných a koksárenských produktů. V bankovním sektoru windfall tax dopadne na firmy s čistým úrokovým příjmem nad 6 mld. Kč za předcházející rok. V oblasti výroby a distribuce energií se budou posuzovat celé holdingy. Pokud má daný holding z dotčené činnosti více než 2 mld. Kč ročně, bude se na společnosti tohoto holdingu s činností v daných oblastech aplikovat windfall tax.

• Problematika nemovité kulturní památky

Na odpisování nemovitých kulturních památek i jejich technického zhodnocení se vztahují pravidla odlišná od obecných pravidel. Přetrvávaly však nejasnosti týkající se definice kulturní památky. Novela zákona o daních z příjmů upřesňuje definici pro daňové účely a umožňuje poplatníkům, kteří dosud postupovali v podstatě v rozporu s aktuálními předpisy, se ve zdaňovacím období 2022 rozhodnout, jakým způsobem budou postupovat dále – tj. zda budou ke „kulturní památce“ dle předpisů do roku 1987, kterou ovšem od roku 1988 nelze formálně za kulturní památku považovat, i nadále z hlediska daní přistupovat jako k nemovité kulturní památce, či zda ji nově budou odpisovat jako běžnou nemovitou věc.

• Nesplnění podmínek pro odpočet na podporu pořízení majetku na odborné vzdělávání

Úprava reaguje na nemožnost naplnění podmínek pro odpočet na podporu pořízení majetku na odborné vzdělávání v době pandemie nemoci covid-19. Legislativním řešením je stanovení fikce, že ve zdaňovacích obdobích započatých od 1. dubna 2019 do 30. dubna 2021 je podmínka využití majetku na odborné vzdělávání splněna. To zajistí nejen to, že poplatníci za takové zdaňovací období nemusí zvyšovat základ daně o již uplatněný odpočet, ale také to, že si za takové zdaňovací období budou moci odpočet uplatnit, pokud teprve v takovém zdaňovacím období majetek pořídili nebo jej sice pořídili dříve, ale odpočet ještě neuplatnili celý, a zároveň ihned podmínku využití majetku pro odborné vzdělávání porušili.

DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

• Tři pásma paušálního režimu

Hranice příjmů ze samostatné činnosti pro vstup do paušálního režimu daně **se zvýší na 2 mil. Kč. Zavedou se 3 pásma** odvozená od výše a charakteru příjmů poplatníka.

- **První pásmo se bude týkat OSVČ s příjmy do 1 milionu Kč**, přičemž u těchto podnikatelů bude jedno, z jaké samostatné činnosti jejich příjmy plynou. Dále se do prvního pásma bude moci přihlásit **poplatník s příjmy ze samostatné činnosti až do výše 1,5 mil. Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů tvoří příjmy, k nimž lze uplatnit paušální výdaje ve výši 80 % nebo 60 % z příjmů**. První pásmo bude také **pro poplatníky s příjmy ze samostatné činnosti až do výše 2 mil. Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů tvoří příjmy, k nimž lze uplatnit paušální výdaje ve výši 80 % z příjmů**. V tomto pásmu **bude paušální daň stanovena stejně jako v současnosti**, tedy z minimální částky zdravotního pojistného, 1,15násobku minima sociálního pojistného a daně ve výši 100 korun. Pro rok 2022 jde o částku 5994 korun. **Měsíční paušální záloha pro první pásmo je na rok 2023 stanovena ve výši 6 208 Kč.**

- **Do druhého pásma** se bude moci přihlásit **poplatník, jehož příjmy ze samostatné činnosti nepřesáhly v předcházejícím zdaňovacím období 1,5 mil. Kč**, a to bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti pocházejí. Druhé pásmo budou moci využít také **poplatníci s příjmy do 2 mil. Kč, pokud měli 75 % příjmů, ke kterým lze uplatnit paušální výdaje ve výši 80 % nebo 60 % příjmů. Paušální odvod bude v druhém pásmu činit 16 000 Kč měsíčně.**
- **Do třetího pásma** potom budou moci vstoupit všichni poplatníci, kteří splní podmínky vstupu do paušálního režimu, tedy **ti, jejichž příjmy ze samostatné činnosti nepřesáhly 2 mil. Kč. Tyto OSVČ pak budou muset platit 26 000 Kč měsíčně. Zvýšení limitu příjmů rozhodných pro povinnost podat přiznání k dani z příjmů fyzických osob.**

Novela rovněž od roku 2023 zvyšuje limity příjmů rozhodných pro povinnost podat přiznání k dani z příjmů fyzických osob – **nově nebudou muset podávat přiznání zaměstnanci s jinými příjmy do 20.000 Kč** (pro přiznání za rok 2022 nicméně platí dosavadní limit 6.000 Kč), **či osoby s příjmy nepřesahujícími 50.000 Kč** (do roku 2022 platí limit 15.000 Kč).

• Elektronická forma daňového přiznání

Osoby, kterým bude **nově zřízena datová schránka ze zákona**, musí dodržet **elektronickou formu daňového přiznání**.

Návrh zákona, kterým se zrušuje zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, ve znění pozdějších předpisů a mění a zrušují další související zákony

- **Dne 14. 12. 2022 byl návrh schválen Senátem. Nyní je postoupen k podpisu prezidentu republiky.**

Cíl předložené novely: Zrušení povinnosti evidovat tržby podle zákona č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících ustanovení v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (sleva na evidenci tržeb, příjem v podobě ceny z úctenkové loterie) a dalších zákonech.

Podnikatelé budou zproštěni povinnosti evidovat tržby. Z toho titulu by měla klesnout jejich administrativní zátěž, jakož i náklady spojené s plněním povinnosti evidovat tržby (náklady na pokladní zařízení a jeho aktualizaci, náklady na internetové připojení). Např. při předpokladu minimálního ročního nákladu ve výši cca 3 tis. Kč a počtu 500 000 subjektů zapojených do evidence tržeb by se jednalo o cca 1,5 mld. Kč ročně.

(Elektronická evidence tržeb (EET) začala platit 1. prosince 2016 pro restaurace a ubytovací zařízení. Od března 2017 se rozšířila na podnikatele ve velkoobchodu a maloobchodu. Následně se měla rozšířit na další obory, šlo například o řemeslníky, lékaře, taxikáře, účetní nebo advokáty. Původně měla být poslední fáze spuštěna 1. května 2021 a do EET se mělo podle odhadů zapojit dalších zhruba 300 000 podnikatelů. Zákon počítal ale s některými výjimkami. Neměla se vztahovat například na předvánoční prodej sladkovodních ryb. EET byla od jara 2020 kvůli pandemii covidu přerušena do konce letošního roku a stala se fakticky dobrovolnou.)

DATOVÉ SCHRÁNKY

Zákon č. 261/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci, ve znění pozdějších předpisů.

Od 1. ledna 2023 budou postupně zřizovány datové schránky podnikajícím fyzickým osobám (živnostníkům či OSVČ). Dále všem právnickým osobám, které jsou zapsané v zákonem stanovené evidenci nebo rejstříku a dosud datovou schránku nemají (jedná se např. o společenství vlastníků bytových jednotek, spolky, nadace apod.).

Zřizování datové schránky fyzické osoby – zatím v legislativním procesu.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Senát 14. 12. 2022 schválil návrh zákona, kterým dojde ke zrušení automatického zakládání datových schránek. Ty budou od nového roku povinné pouze pro živnostníky a podnikatele. Ke zřizování datové schránky fyzické osoby dojde výlučně na žádost fyzické osoby.

Zákon č. 359/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití, ve znění pozdějších předpisů.

Hlavním cílem návrhu zákona je transpozice Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2019/633 ze dne 17. dubna 2019, o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci.

Smyslem novelizovaného zákona je eliminace rozdílů ve vyjednávací síle, v jejichž důsledku je dodavatel zranitelnější smluvní stranou vůči odběrateli s významnou tržní silou, což často vede k tomu, že větší subjekty uplatňují nekalé obchodní praktiky vůči menším subjektům.

Zásadně se mění vymezení odběratelů s významnou tržní silou. Dosud jimi byli jen odběratelé s obratem nad 5 mld. Kč (což v podmínkách ČR dosahovalo je 12 obchodních řetězců). Nově se budou tímto zákonem muset řídit i odběratelé, jejichž obrat překročí už přibližně 50 miliónů Kč (2 milióny EUR); to však platí pouze v případě, že obrat dodavatele nepřesahuje tuto částku.

Zavádí se nový princip, kdy se poměřuje obrat odběratele a dodavatele (relativní tržní síla) – v zákoně se stanoví 5 obratových pásem od 2 mil. EUR do 350 miliónů EUR; odběratel má tržní sílu a musí se řídit tímto zákonem, pokud je jeho dodavatel obratově slabším partnerem. Pokud bude dodavatel silnější, odběratel významnou tržní sílu mít nebude. Odhaduje se, že zákon bude nyní dopadat na 800 společností.

Novela dále stanoví podrobné podmínky pro

- stanovení ročního obratu pro odběratele i dodavatele,
- formu a náležitosti smlouvy,
- nekalé obchodní praktiky; tyto praktiky jsou vymezeny šířeji a podrobněji než dosud.

Zákon č. 373/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 164/2013 Sb., o mezinárodní spolupráci při správě daní a o změně dalších souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Jedná se o soubor novel zákonů:

- 1) zákon č. 164/2013 Sb., o mezinárodní spolupráci při správě daní a o změně dalších souvisejících zákonů
- 2) zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky
- 3) zákon č. 471/2011 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek

Členění dle tematických celků:

- automatická výměna informací získaných od provozovatelů platform,
- mezinárodní výměna informací při správě daní, včetně tzv. skupinových žádostí,
- další formy mezinárodní spolupráce při správě daní, včetně daňové kontroly, která je prováděná společně orgány členských států Evropské unie nebo smluvních států,
- ochrana osobních údajů a náprava porušení jejich bezpečnosti,
- mezinárodní pomoc při vymáhání daňových sankcí,

- změna zákona o Finanční správě České republiky spojená s úpravou institutu tzv. kontrolního nákupu.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Návrh zákona byl 14. 12. 2022 schválen Poslaneckou sněmovnou. Nyní je postoupen ke schválení do Senátu ČR.

19. 11. 2022 - Sněmovna postoupila do závěrečného čtení vládní novelu energetického zákona, která má usnadnit výstavbu především malých fotovoltaických zdrojů elektřiny. **Novela energetického zákona i související novela stavebního zákona přicházejí s tím, že u staveb obnovitelných zdrojů energie do 50 kilowatt (kW) nebude třeba povolení stavebního úřadu ani licence Energetického regulačního úřadu (ERÚ).** Při stavebních úpravách, jejichž součástí bude instalace obnovitelného zdroje energie, se nebude posuzovat vzhled stavby. Zjednodušení se má týkat i staveb umístěných na území významném z hlediska životního prostředí či památkové péče. Obnovitelné zdroje energie do 50 kW, s výjimkou stavby vodního díla v zastavěném území nebo zastavitelné ploše, se díky novele energetického zákona dostaly mezi stavby v tzv. volném režimu. Napříště by tak neměly vyžadovat rozhodnutí o umístění ani územní souhlas.

Zákon č. 382/2022, kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu), ve znění pozdějších předpisů.

Hlavní důvody předložení navrhované právní úpravy zákona o zemědělství jsou zejména:

- zpřesnění ustanovení a formulací v návaznosti na zpracování návrhu Strategického plánu SZP – terminologie,
- další zpřesnění úpravy evidence zemědělského podnikatele v souvislosti se změnami v oblasti živnostenského podnikání,
- formulační úpravy problematiky poskytování dotací,
- zpřesnění úpravy evidence využití půdy podle uživatelských vztahů a její aktualizace,
- formulační úpravy evidence ovocných sadů,
- doplnění nové evidence jednotek prostorového rozdělení lesa,

- úprava ustanovení a formulací v oblasti kontrol podmíněnosti - plnění povinných požadavků na hospodaření a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy,
- úprava ustanovení o přestupcích,
- zrušení ustanovení o každoročním předkládání zprávy o stavu zemědělství do Poslanecké sněmovny.

VYHLÁŠKY

- Vyhláška č. 109/2022 Sb. - Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 74/2014 Sb., o stanovení druhů příjmu a majetku pro účely automatické výměny informací v rámci mezinárodní spolupráce při správě daní
- Vyhláška č. 186/2022 Sb. - Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování, a vyhláška č. 456/2021 Sb., o podrobnostech přenosu reprodukčního materiálu lesních dřevin, o evidenci o původu reprodukčního materiálu a podrobnostech o obnově lesních porostů a o zalesňování pozemků prohlášených za pozemky určené k plnění funkcí lesa
- Vyhláška č. 230/2022 Sb. - Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 346/2013 Sb., o předkládání výkazů bankami a pobočkami zahraničních bank České národní bance, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 252/2022 Sb. - Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 2/2019 Sb., o evidenci krytých bloků
- Vyhláška č. 259/2022 Sb. - Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 465/2012 Sb., o způsobu vedení oddělené evidence nákladů a výnosů držitele poštovní licence, ve znění vyhlášky č. 404/2017 Sb.
- Vyhláška č. 275/2022 Sb. - Vyhláška o administrativní bezpečnosti a o registrech utajovaných informací
- Vyhláška č. 311/2022 Sb. - Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 328/2020 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech
- Vyhláška č. 312/2022 Sb. - Vyhláška, kterou se mění některé vyhlášky o formulářových podáních při správě daní pro rok 2023
- Vyhláška č. 324/2022 Sb. - Vyhláška o Programu statistických zjišťování na rok 2023
- Vyhláška č. 328/2022 Sb. - Vyhláška o zárukách původu energie
- Vyhláška č. 332/2022 Sb. - Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 85/2008 Sb., o stanovení seznamu léčivých látek a pomocných látek, které lze použít pro přípravu léčivých přípravků, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 334/2022 Sb. - Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 128/2009 Sb., o přizpůsobení veterinárních a hygienických požadavků pro některé potravinářské podniky, v nichž se zachází se živočišnými produkty, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 346/2022 Sb. - Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 357/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální vyhláška), ve znění pozdějších předpisů

- Vyhláška č. 353/2022 – Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 389/2017 Sb., o stanovení výše paušálních částek nákladů veterinárních kontrol spojených s dovozem nebo vývozem
- Vyhláška č. 354/2022 – Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 325/2002 Sb., k provedení zákona o ochraně chmele, ve znění vyhlášky č. 179/2012 Sb.
- Vyhláška č. 356/2022 – Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 298/2014 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 369/2022 – Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 507/2020 Sb., o odměně a náhradách soudního tlumočníka a soudního překladatele

NAŘÍZENÍ VLÁDY

- Nařízení č. 236/2022 Sb. - Nařízení vlády o stanovení prostředků státního rozpočtu podle § 28 odst. 3 zákona o podporovaných zdrojích energie pro rok 2023
- Nařízení č. 298/2022 Sb. - Nařízení vlády o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci
- Nařízení č. 343/2022 Sb. - Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 298/2022 Sb., o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci
- Nařízení vlády č. 506/2021 Sb. - Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády č. 349/2022 – Nařízení vlády o státní energetické koncepci a o územní energetické koncepci